

ETELKA ÉS MADARA. (Lásd a 310. lapon.)

enaeum-épület.
alat.

EZER BAJ KÖZT

vagy:

az árva Imrike viszontagságai.

— Elbeszélés. —

(XX. folyt.)

zegény Imrike egészen megzavarodottan támaszkodotta falhoz s nem tudta, mitévő legyen. Ha az a drága ékszersajátja, rögtön oda ajándékozta volna Pistának, csak hogy ne maradjon magára hagyatva ebben a nagy városban. De becsületes szive győzött s inkább elvált egyetlen barátjától hogysesem rossz tetet kövessen el. Egy ideig gondolkozott s már abban kezdett megállapodni, hogy mégis legjobb fölkeresni Kardos urat, azt a jószívű rendőrt s vele menni abba a hivatalba, a hol a kincset meg kell mutatni. Már épen indulni akart, midőn nagy öröme az láta, hogy Pista még nem tűnt el, hanem alig husz lépésnyire az utcasarkon ácsorog. Imrike hozzászaladt.

— Pista! Pista! jöjj vissza hozzám! Végezzük a dolgot együtt, te ügyesebb, okosabb vagy mint én.

— Szép beszéd! És mégsem akarod követni tanácsomat. Hát mit akarsz velem? Minek maradjak veled? Előbb tudni akarom, mit akarsz tenni a talált kincsesel?

— Elviszem a rendőri hivatalba, mint az a jó öreg aranyműves mondta; jöjj velem, te bátrabb vagy.

— Dehogy megyek! Látom, hogy csak a magad esze után jársz, semmi szükséged reám. Hanem egy jó tanácsot mégis adok. Te olyan ügyetlen, félénk

kis fizkő vagy, hogy ez a drága kincs tíz perczig sem lesz a zsebedben, mihelyt elhagylak. Kilopják. Emlékszel-e, hogy lopták ki a pénzedet mindjárt első napon, mikor ideérkezted, meg a Bátort is hogy elragadták tőled? Én hát azt tanácsolom, ne sétálgass az utcán ezzel a drága ékszerrel a zsebedben, mert egyszerre majd azt veszed észre, hogy valami ügyes tolvaj ellopta.

Imrike megijedt s nagyon valószínűnek tartotta mindazt, amit Pista mondott; félénken mondá:

— Istenem! hát mit tegyek?

— Megmondom. Itt nem messze van egy csöndes mellékutca, abban egy nagy rakás kő. Ha a kövek közé rejtéd a kincset, ott egészen biztos helyen lesz, ott senki sem fogja még csak gyanítani sem. Azután nyugodtan megkeresheted Kardos urat s ha egyszer ő veled van, akkor bátram hordhatod a drága ékszert a zsebedben.

Ez igen jó tanácsnak látszott és Imrike egy pillanatig sem habozott, hanem követte Pistát a kis mellékutczába. Itt csakugyan találtak egy nagy rakás követ és homokot egy kerítés aljában. Néhány perczig vártak s midőn látták, hogy senki sincs közel, elrejtették az ékszert a homokba s a helyet, hogy ráismerjenek, megjelölték egy nagy lapos kővel.

Imrike egészen megkönnyebbülten indult odább, mivel most már teljes biztonságban hitte a drága kincset. Ellenben Pista hirtelen sajátságosan elkomolyodott, mintha nagyon törné a fejét valamin. Alig is hallgatott Imrikére, ki menetközben így szólt:

— Ha megtaláljuk a kincs gazdáját, akkor kapok valami jutalmat, ugy-e?

— Mit? jutalmat? ... Igen ... bizonyosan.

— Az öreg aranyműves azt mondta, hogy kapok ... legalább kifizethetném, a mivel Kardosné asszonyomnak tartozom ... visszamehetnék hozzá, ugy-e? De te nem is hallgatsz reám, — min gondolkozol oly nagyon?

— Azon gondolkozom éppen, hogy nem mehetek tovább veled ... nagyon sajnálom ... de egy jó pajtásomnak megígértem, hogy segítek neki egy nehéz munkában ... már ideje oda mennem. Isten veled!

— És rögtön kell menned? kérde Imrike szomorúan. Hiszen egy félórácskát várhat barátod ... azalatt elkísérhetsz Kardos urhoz, mert én magam nem is tudom jól az utat.

— Lehetetlen, már is elkéstem. Pedig megígértem, hogy pontos leszek.

— Ha megígérted, akkor persze meg kell tartanod szavadat, mondá Imrike sohajtva.

— Meg bizony, szölt Pista s aztán nem vesztegetve sok szót a bucsuzásra, sietve távozott Imrikétől.

Imrike a megelőző nap és éjjel nagy szomorúságában igazán oly részébe tévedt a városnak, hol azelőtt még sohasem járt; nem tudta merre jut leghamarább azon tájra, hol Kardosné asszonyom lakik, de azért csak nekiindult és ballagott szaporán, midőn alig néhány perc múlva hirtelen megragadta valaki kezét és nyájasan megszölitá:

— Hohó, kis fiam, hát te hol kóborolsz ezen a tájon? Mit keressz itt és mért szöktél meg tőlünk, — hiszen senki sem bántott!

Imrike föltekintett s hangosan fölkiáltott örömeiben. Kardos uram volt, a jószívü rendőr, ki már egyszer oly szívesen pártját fogta s aztán házába is fogadta.

— Oh, kedves Kardos bácsi, mennyire örülök, hogy láthatom! Épen keresni akartam ... ugy-e eljön velem?

— Hová?

— Hát abba a hivatalba, ahol egyszer már volt velem.

— Ugyan mi dolgod van ott? Talán ismét elvesztettél valamit és épen azért is nem jöttél haza éjszakára? Beszélj szaporán.

Imrike szépen sorjában elmondott mindent, miként cserélt ruhát Pistával, miként felejtette benne az aranyat s aztán hogy kereste Pistát, de az aranyat nem kapta vissza és ezért nem mert többé hazamenni jó gazdájához, kinek többé nem tudja megfizetni tartozását, végre elbeszélte éjjeli kalandját s a gyémántos csillag egész történetét, nem titkolván el azt sem, mire akarta őt Pista csábítani.

A rendőr figyelemmel hallgatá végig s aztán kérdé:

— No s, hol van az a drága kincs? Mutasd!

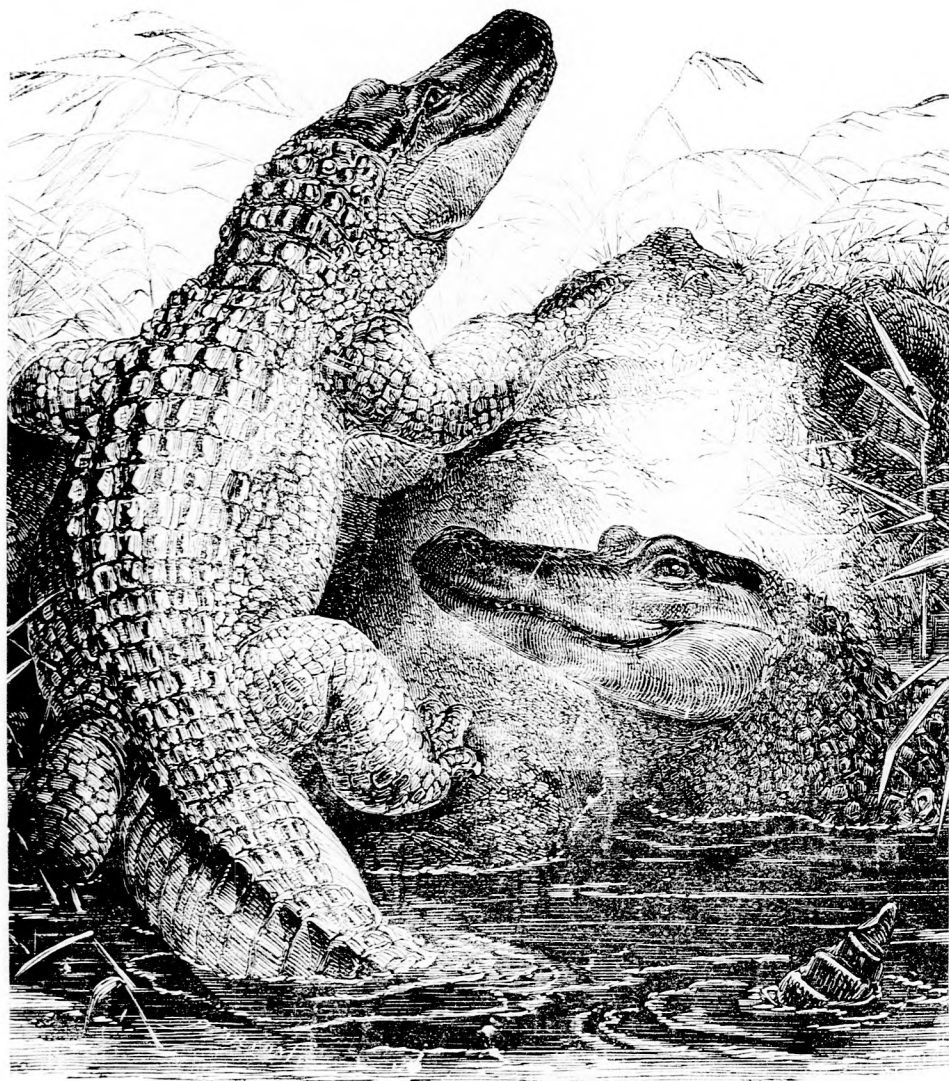
— Nincs nálam, elrejtettem, nehogy kilopja valaki a zsebemből, mint multkor a pénzt.

— És hova rejtetted el?

— Itt a mellékutczában egy homokrakásba, Pista azt mondta, hogy ott biztos helyen lesz.

— Azt mondta? Én pedig azt hiszem, hogy ott nagyon rossz helyen van. Menjünk oda vissza gyorsan. Én mára elvégeztem hivatalos dolgomat s épen

ebédre indultam haza; feleségem haragudni is fog, ha elázik a leves; de nem baj. Ez most sürgősebb. Siessünk, vezess oda a homokrakáshoz.

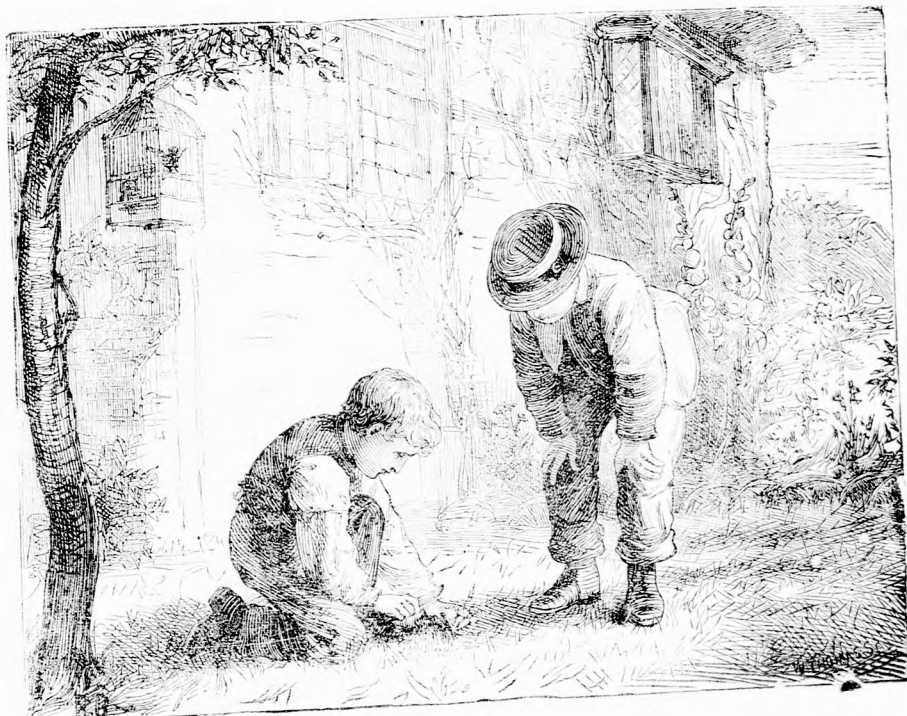

A KROKODILUS. (Lásd a 319. lapon.)

— De kedves bácsi, nem akarom hogy Kardos néni haragudjék; a csillag biztos helyen van, majd ebéd után is ráérünk.

— Dehogyan érünk rá! felelt a rendőr nyugtalanul.

Imrikének sejtelve sem volt arról, miért találja a rendőr oly sürgősnek a dolgot, mért nem hiszi, hogy a drága ékszer biztos helyen van a homokrakásban. De már nem is volt ideje kérdezősködni, mert Kardos uram kézen fogta és gyors

AZ ÉHES MADÁR. (Lásd a 316. lapon.)

léptekkel haladtak a kis utca felé, melyet Imrike megjelölt. Alig tíz perc múlva már ott álltak a homokrakásnál. De még mielőtt odaértek, Kardos uram gyakorlott, éles szeme meglátott valamit, amit Imrike észre nem vett: látta, hogy egy fiú gyorsan fölugrik a homokrakás

mellől s a rendőr közeledtére elbujik egy szomszéd ház kapuja alá.

— No's Imrike, ha itt rejtetted el a kincsét, hát keresd meg, ha ugyan megtalálsz.

— Oh, bizonyosan megtalálom, hiszen megjelöltük a helyet.

(Folytatása következik.)

ETELKA ÉS MADARA.

(Képpel a czim lapon.)

CSIVIT, csevet! Adj egy csókot
Kicsi dallos madaram;
Csókkal fizés az ebédért,
De ne csipd meg ajakam.

Mért busultál? A kalitban
Kész sírás volt éneked:
Aranyozott palotádat
Talán nem is szereted?

Pedig mily szép, tágas-téres,
Három egész emelet
S a harmadik emeleten
Még hintázni is lehet.

S palotádban te mégis csak
Lecsüggeszted szárnyadat,
Oly keservvel sírdogálsz, hogy
Kis szived majd megszakad.

Ide künn meg nevensz, dalolsz,
A hogyan én szeretem.
Ugyan honnan ez a jó kedv?
Magyarázd meg énnékem.

— Így beszél a kis Etelka,
Megcsókolva madarát
S a kis madár — csívít, csevet —
Ilyen feleletet ad:

»A kalitban fogoly vagyok,
Ide künn pedig szabad:
Aranyozott börtönnél is
Jobb a szabad ég alatt!«

SZÓTALÁNY.

BAJ	vaj
baj baj baj	vaj vaj
<i>baj</i> baj baj <i>baj</i>	vaj vaj vaj
baj <i>BAJ</i> <i>BAJ</i> baj	vaj vaj
BAJ baj	vaj

A SZEGÉNY FAVÁGÓ GYERMEKEI.

— Mese. —

Hor volt, hol nem volt, valahol nagyon régen volt egy nagy erdő s ebben az erdőben élt egy szegény favágó. Nagyon, de nagyon szegény volt, hanem ez még nem lett volna baj; míg dolgozni bírt, megkereste a mindennapi kenyeret magának és gyermekeinek. Egyszer azonban megbetegedett ő is, a felesége is és a szegény gyermekek egy reggel arra ébredtek föl, hogy apjuk, anyjuk meghalt, árván maradtak e földön. Nem volt betevő falatjuk s jó ideig fájdalmasan zokogva térdeltek megholt szüleik mellett. Végre azonban Gyurka, a legidősebbik így szólt:

— Kedves testvéreim, itt nem maradhatunk, mert itt csakhamar éhen halnánk mindnyájan. Sint ásunk, eltemetjük drága szüleink hideg tetemeit, azután pedig elvándorlunk a világba szerencsét próbálni. Talán csak akadunk valahol jó emberekre.

Ugy is tettek s miután szüleik sirján még egy utolsó imát mondtak, Gyurka ölébe vevé legkisebbik testvérét, a még csak három éves Juliskát, a többi háromnak azt mondá, hogy kezet fogva menjenek előtte, nehogy valamelyik eltévedjen, — és így aztán isten nevében neki indultak a világnak.

Még nem messze haladtak az erdőben, midőn egy óriási medve toppant eléjük. Majd kővé váltak ijedtökben, hát még mikor a maczko dörmögve kérdé:

— Kik vagytok ti? Mit akartok? Hova indultatok?

Gyurka, a legidősbik, nyerte vissza legegység batorságát s mondá:

ERMEKEI.

alhol nagyon
lő s ebben az
ágó. Nagyon.
nem ez még
dolgozni birt.
kenyeret ma-
szer azonban
e is és a sze-
rra ébredtek
ghalt, árván
lt betevő fa-
zokogva tér-
letett. Végre
bik így szólt :
itt nem ma-
ar éhen hal-
k, eltemetjük
neit, azután
a szerencsét
k valahol jó

züleik sirján
tak, Gyurka
vérét, a még
bbi három-
ogva menje-
k eltévedjen,
neki indul-

ak az erdő-
oppant elé-
tökben, hát
e kérdé :
t akartok ?

erte vissza

— Oh, kedves medve bácsi, ne bántson minket, szegény árva gyermekek vagyunk, eddig itt laktunk a kis favágókunyhóban, de meghalt apánk, anyánk s most elindultunk szerencsét próbálni.

— Ha így van a dolog, akkor ne féljete, nem bántalak, sőt segíteni foglak. Veletek megyek s meglátjátok, mennyire hasznokra leszek. Tudok tánczolni, bukfenczet vetni s ha majd a faluban produkálom magamat, az emberek adnak nektek pénzt és enni valót. Nézzétek csak, mindjárt megmutatom, mit tudok.

És a derék medve elkezdett tánczolni, bukfenczet vetni s mindenféle más tréfás dolgokat üzni, úgy hogy a gyermekek minden szomorúságuk mellett is kénytelenek valának hangosan kacagni. Utra keltek tehát a medve kíséretében s nem sokára egy kis tisztás helyre értek, hol egy nyulacska ült a fűben és meglátván őket, kérdé :

— Hova, hova, gyerekek? Mi dolgotok van medve komával?

— Megyünk világgá, szerencsét próbálni s medve bácsi velünk jó, hogy segítsen.

— És mért nem maradtok inkább otthon jó szüleiteknél?

— Ah, nem lehet! Szüleink meghaltak, otthon nincs kenyerünk, éhen halnánk.

— No, ha így van a dolog, akkor én is veletek megyek és segítelek. Én is tudok mindenféle mesterséget, tudok dobolni, pisztolyt elsütni, magamat holt-nak színlelni s több effélét, min az emberek jól mulatnak. De csak akkor megyek, ha medve koma megígéri, hogy nem bánt,

mert ő kegyelme ha éhes, megeszi a nyulat is.

A medve a gyermekek kérelmére szentül ígérte, hogy akármilyen éhes lesz, nem fogja bántani a nyulacskát, hanem mint pajtását és utitársát szívesen látja. A nyulacska is hozzájuk csatlakozott tehát és így utaztak jó darabon, mikor egy fa tetejéről hirtelen megszólalt valaki ekképen :

— Nini! Ez ugyan furcsa társaság! Kik vagytok? Hova mentek?

A mókus volt, aki így szólt s akinek aztán a gyermekek szintén elmondták történetöket. A mókuska pedig aztán így szólt :

— Tudjátok mit? Én is veletek megyek, én is tudok ám mindenféle szép mesterséget.

És a mókuska mindjárt meg is mutatta ügyességét, oly bámulatos gyorsasággal ugrálván es kapaszkodván a fa ágai közt, hogy a gyermekek alig bírták szemmel követni s végre kérték, hogy hát ő is jöjjön velök. A mókus nem kérette magát, hanem egyetlen ugrással a medve hátán termett. Persze, kissé megkarmolta a maczkót, mikor bundájába kapaszkodott, de a jószívü medve szeliden dörmögé :

— No, csak ülj szépen a hátamon, elviszlek; tudom, hogy a földön nem igen tudsz járni.

A mókus megköszönte szépen a medve jóságát s így utaztak tovább, míg végre egészen kiértek az erdőből. Már épen a mezőre akartak menni, midőn egy magas fa tetejéről lekiált hozzájuk egy nagy fekete holló :

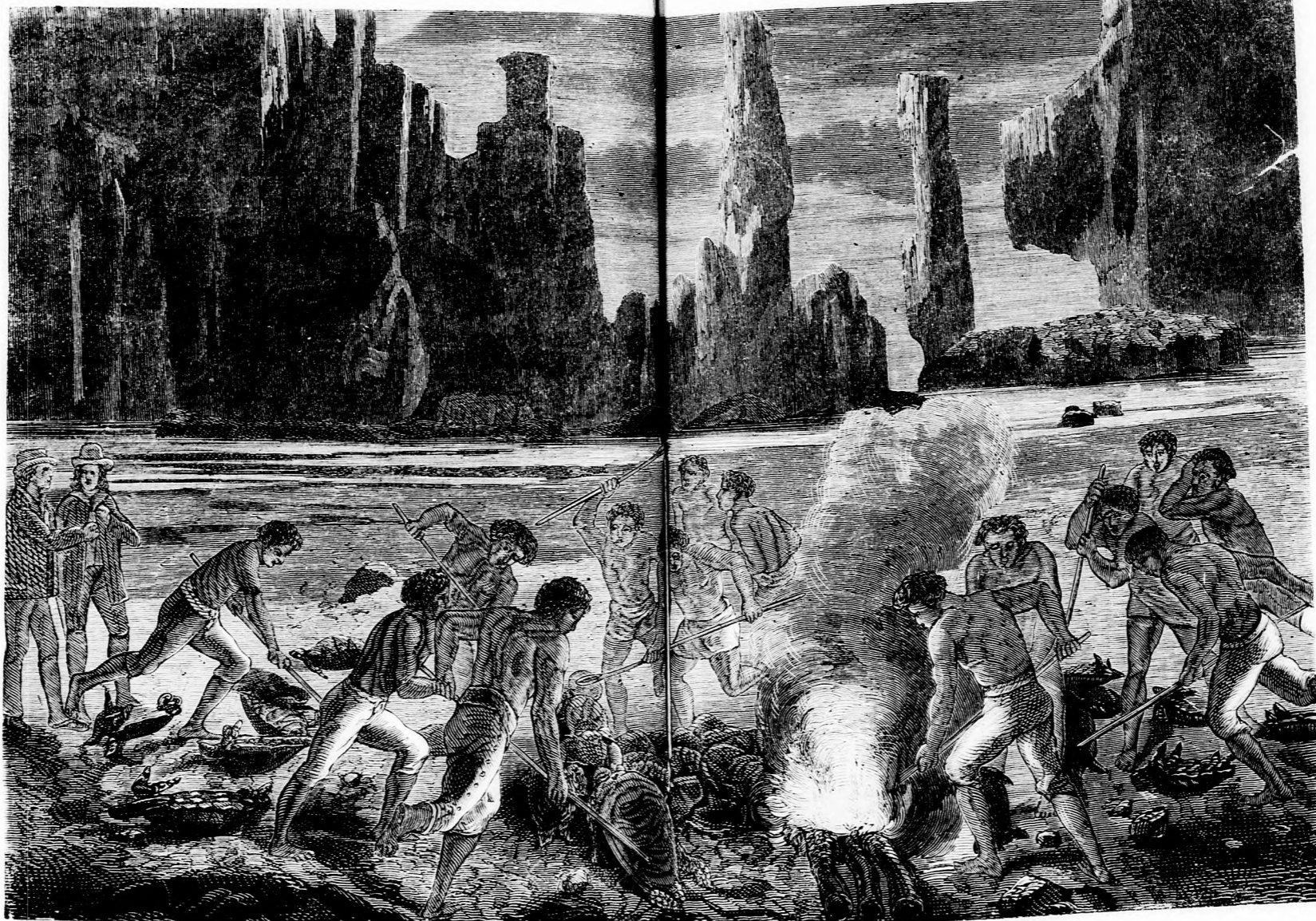
— Hova, hova, kedves atyafiak?
A gyermekek a hollónak is elmond-
tak mindent s aztán a holló is azt mond-
ta, hogy velök
megy, mert tud
»Éljen«-t kiál-
tani, ezt pedig
nagyon szere-
tik az emberek.

A gyerme-
kek szívesen fö-
gadták a hol-
lót is ésekként
együtt folytat-
ták utjokat: a
holló mindig
előttük röp-
kedett a ma-
gasban, foly-
vást »Éljen«-t
kiabálva.

Mentek, men-
degéltek, míg
végre eljutot-
tak egy faluba,
hol a nagy pia-
czon azonnal
hozzáfogtok a
komédiához. A
medve dörgött-
morgott s ez-
alatt bolondos
bukfenczeket
hányt és tán-
czolt, a nyu-
lacska egy da-
rab deszkán
dobolt, a mó-
kus a fa galyai

közt mutogatta ügyességét, a holló pedig
folytonosan kiabálá: »éljen! éljen!«

Az egész falu népe odagyült bámulni

TEKNŐSBÉKA-VADÁSZAT. (Lásd a 315. lapon.)

s apraja-nagyja majd megpukkadt nevet-
tében az ügyes állatokkülönféle tréfás mes-
terségén. Mikor pedig hallották, hogy ezek

a szerény gyermekek árvák, nincs sem ap-
jok, sem anyjok, csak úgy vándorolnak
a világban, akkor mind nagyon megsaj-
nálták, hoztak

nekik pénzt,
enni valót ad-
tak a jó álla-
toknak is, ki-
nek mire szük-
sége volt és
így az egész kis
vándor társa-
ság nagyon elé-
gedetten távo-
zott a faluból.

Ekképen
jártak faluról
falura s min-
denütt megle-
hetősen jó dol-
guk volt. Végre
eljutottak egy
igen nagy vá-
rosba, a király
székvárosába.
Alig mentek
végig egy-két
utezán, már tö-
mérdek nép
fogta őket kö-
rül, úgy hogy
alig birtak
mozdulni; min-
denki látni
akarta a csodá-
latos társasá-
got; olyan új-
jongás és kia-
bálás volt, mint-

ha az egész város fölfordult volna s a roppant zaj elhatott egészen a királyi palotáig.

Az öreg király eleinte nagyon megijedt, mert azt hitte, hogy valami lázadás ütött ki. Sietve küldé tehát első miniszterét ki a piacra, hogy tudja meg, mi történik ott. A miniszter csakhamar visszatért és nagy örömmel jelenté, hogy nincs ott semmi baj, hanem néhány csodálatos állatot produkálnak a piacon, azt bámulja a nép. A vén király, kinek nem volt sem felesége, sem gyermeke s ki szörnyen unatkozott a nagy palotában, megörült e hírre s visszaküldte miniszterét, hogy azokat a gyerekeket és állatokat vezesse a királyi palota udvarába, mert a király is látni akarja.

A király parancsának természetesen engedelmesedni kellett s nemsokára Gyurka és kis testvérei hű állatjaikkal együtt megjelentek a királyi palota udvarán. A vén király annyira kíváncsi volt, hogy papucsban és hálókabátban sietett le az udvarba s mikor az ajtón kilépett, a holló hangosan kiáltá: »Éljen!« Erre a nép, mely odagyült, szintén erősen kiáltozá: »éljen, éljen!« ami nagyon tetszett a királynak és így már mindjárt első pillanatra rendkívül megszerette a kis vándor társaságot. Mikor pedig a medve, meg a nyulacska és a mókuska hozzáfogtak különféle tréfás mutatványaikhoz, az öreg király majd megpukadt nevéttében. Legalább is husz esztendeje, hogy nem volt ilyen jó kedve. Végre aztán így szólt a gyermekekhez:

— Kedves gyermekeim, ezeket az állatokat én megveszem tőletek. Kiván-

jatok, a mennyit akartok, van aranyom-ezüstöm bőven, megfizetem. Hanem ezeknek az ügyes állatoknak itt kell maradni palotámban.

E szavak hallatára azonban a medve haragosan dörögött, a nyulacska félénken simult Gyurka lábához, a mókus egyik kis leánya kötényébe bujt, a holló pedig boszusan káromgá: »Ne...e...em! Ne...e...nem!« Gyurka jól értette utitársait és így szólt:

— Ne féljete, kedves utitársim, nem adunk el titeket, hiszen ez csuf hálátlanság volna tőlünk, kiken ti segítettetek. Együtt maradunk ezután is.

Erre az állatok megnyugodtak és elégedetten tekintettek a gyermekekre. A király azonban rövid idő múlva így szólt:

-- Ha jól meggondolom a dolgot, hát nem is kell megválnotok egymástól. Maradjatok itt ti is, kedves gyermekeim van számotokra elég hely ebben a nagy palotában. Kedves állataitok számára pedig építették olyan pompás lakást, amilyenben még soha sem lakott se medve, se nyul, se mókus és holló. Azután mulathattok egymással tetszésetek szerint, sétálhattok királyi kertemben minden nap. No's, ráálltok?

Persze hogy ráálltak, még pedig nagy örömmel és így a gyermekek és a derék állatok ott maradtak a királyi palotában. A gyermekek számára az öreg király fényes termeket rendeztetett be, mindegyik selyemfüggönyös ágyat kapott és aranyos bársonyruhát is, mint az igazi királyfiak. Az állatok számára pedig építettett olyan istállót, hogy akár egy gróf is lakhatott volna benne. Itt aztán a

medve, nyulaeska, mókuska és a holló kedvök szerint éltek, mert bőven volt minden, amit csak kívánhattak.

Valahányszor pedig azután a vén király amatkozott, lement a pompás istállóba, hol magának aranyos trónust állítatott föl, leült a trónusra és előhívta az állatokat. A medve és társai rögtön elő is ugrottak és szívesen mulattatták a királyt, ki oly jól bánt velök és az árva gyermekekkel.

Végre azután meghalt a vén király s jött egy másik, kinek már nem kellett az efféle multság; de az árva gyermekek és hü állataik ezt csöppet sem bánták, mert a jó öreg király annyi pénzt hagyott az árváknak, hogy nagy urak lehettek és élhettek kedvök szerint. Építtettek maguknak pompás kastélyt, még pedig az erdőben, ugyanazon a helyen, a hol hajdan szüleik kis kunyhója állott. Magukkal vitték hü állataikat, s ezeket szabadon bocsáták az erdőbe. De a medve, a nyulaeska, a mókuska és a holló azért gyakran ellátogattak régi jó pajtásaikhoz s velök együtt boldogan élnek mai napig is, ha ugyan már meg nem haltak.

TEKNŐSBÉKA VADÁSZAT.

(Képpel a 312 és 313. lapon.)

TEKNŐS békát láthatni nálunk is, ámbar csak ritkán s az európai teknőczök kicsinyek is. De a meleg éghajlat alatt a tengerpartokon roppant nagyságu teknőczök élnek s ezeket aztán érdemes is elfogni. Egy utazó, ki egyszer jelen volt egy teknőcz-vadászaton, így írja azt le:

»Már esteledett, midőn elértünk a tengerpartra. Egy kapitány rendezte a vadászatot s a vendégeken kívül még vagy

husz izmos legényt vitt magával. A tengerparton lapos helyet keresett, hol a teknőczök könnyen kimászhatnak a vízből. Mikor már egészen sötét lett, a víztől mintegy husz ölnyire karókat veretett a földbe s minden karóhoz nagy darab hust kötött; azután pedig száraz galyakat hordtak össze s több helyen tüzet gyújtottak.

Ezzel elkészülvén, a kapitány parancsot adott, hogy mindenki feküdjék a földre és ne mozduljon, míg ő jelt nem ad. Azok, kiknek a tüzet kellett szítaniok, a tűz mögé feküdtek, hogy a teknőczök ne láthassák őket. Majdnem egy óráig fekvünk így s csak nagyritkán láttunk egy-egy óriási nagyságu teknőczöt lassan és nagyon avatosan előbujni a vízből. De amint egy-kettő észre vette a hust és sietett feléje, rögtön tömegesen előbukkantak társai is a vízből, mindnyájan iparkodtak falatozni a husból és az egész part szinte hemzsegett a nehézkesen czammogó teknőczöktől. Ekkor a kapitány jelt adott s mindnyájan fölugrottunk.

A legények nagy rudakkal rohantak a teknőczöknek s azon voltak, hogy a rud egyik végét a teknőcz hasa alá dugják s aztán hátára fordítsák. Ha a teknőcz hátán fekszik, akkor tehetetlen, nem tud mozdulni, nem bír lábára visszafordulni. Ily módon folyt tehát a vadászat s alig telt bele félóra, már több mint száz teknőcz volt megfogva, mert a szegény ügyetlen állatok menekülni sem tudnak, oly lassan czammognak, hogy kényelmesen sétálva utólérhetni őket.

A teknőczök kétségbeesetten erőlködtek, hogy ismét hasukra jussanak s vastag lábaikat göresösen hányták ide-oda. — de persze hiába. Volt köztük mindenféle nagyságu, némelyikük három láb hosszú és két láb vastag volt, úgy hogy két ember alig bírta fölemelni. A kapitány nagyon örült a vadászat sikerének, mert ebből nagy haszna lett. A teknőcz husa igen jóízű s nemcsak a katonák örö-

mest ették meg, hanem a közeli város piacán pénzért is el lehetett adni. A teknőczök héja pedig igen becses anyag, melyből fésüt, nyeleket s egyéb tárgyakat készítenek.

Egy részét az elfogott teknőczőknek fölraktuk szekerekre, de mind nem fért el: a többöt tehát ott hagyta a kapitány, míg a szekerek visszatérnek, de öröket is hagyott hátra, mert a teknőczök annyira szeretik egymást, hogy ha egyiknek sikerül valamiképp lábra állani, addig nem nyugszik, míg többi társait meg nem szabadítja a hanyatfekvő fogságból.

AZ ÉHES MADÁR.

(Képpel a 309. l.)

NYUGHATATLAN a kis madár
Fenn a kálitkában,

Rettentő nagy ürességet
Érez a gyomrában.

Fáj a foga, de nagyon fáj
Egy kis csibehurra,
No de se' baj! Fogfájását
Meggyógyítja Gyurka.

Ott térdel már s a csibehurt
Sietve metéli:
A térdére támaszkodva
Pali meg csak nézi.

No ne sirj már, bohó madár,
Készen már az étel
S nem lesz baja a gyomrodnak
A nagy ürességgel!

A B A L A T O N.

(Képpel a 320. lapon.)

KISEBB-NAGYOBB patakot, folyót láthatni csak árhol eleget, de tavat, vagyis nagy álló vizet, melyből a víznek nincs lefolyása, azt már ritkábban találunk. Kisebb tavacsákak vannak ugyan több helyen, kivált a felső vidéken, de az ilyen apró tavak szót sem érdemelnek. Az az igazi tó,

melynek láttára azt hiszi az ember, hogy a tenger partjára jutott, mert a meddig csak szeme ér, mértföldre csak egy végtelen víztükört lát, a víz pedig feneketlen mély s nemcsak apró csónakok, hanem nagy gőzhajók is járhatnak rajta, épen mint a tengeren.

Ilyen nagy és szép tó hazánkban csak egy van, a Balaton. Keressétek meg Magyarország térképén, meg fogjátok találni Dunántul, Somogy-, Zala- és Veszprém megyék közt, a hol hosszan elnyúl szép kék vizével. A térképen persze azt nem látni, milyen szép a Balaton s aki ezt igazán tudni akarja, annak oda kell menni és megnézni, amire természetesen nem mindenkinek van pénze és ideje.

A Balaton tava régebben még nagyobb volt, mint most, de azóta sok vizet lecsapoltak belőle. De azért még most is mintegy tíz mértföld hosszú és helyenként két mértföld széles. Vize gyönyörű tiszta és tömördek pompás hal tenyészik benne: különösen híres a fogas nevű hal, mely más helyen sehol sem található s melynek husa oly kitünő, hogy drága pénzért veszik messze külső országokba is. Van is ám a Balaton partjain annyi halász, hogy a víz szinte hemzseg a sok esolnaktól és bárkától.

De nemcsak abban hasonlít a Balaton a tengerhez, hogy vize nagyon nagy, hanem abban is, hogy valóságos tengeri viharok vannak rajta. Mikor erős szélvész dühönz, a Balaton hullámai fölkaivarodnak s oly magasan csapkodnak, hogy nemcsak kisebb csónakok, hanem nagyobb bárkák is csak bajjal tudnak a partra menekülni. Téli időben azonban, ha jó kemény hideg van, az egész nagy tó szépen simára fagy s ott van ám aztán pompás hely csuszkalni és koresolyázni! Akinek tetszik, akár egész nap futtat, mégsem éri végét.

A tó körül gyönyörű vidék terül el, több helyen magas hegyek emelkednek s

(Folytatása a 316. lapon.)

ember, hogy
a meddig
csak egy
bedig fene-
esónakok,
mak rajta.

házánkban
essétek meg
ogjátok ta-
és Vesz-
zan elnyul
persze azt
aton s aki
k oda kell
mészetenen
s ideje.

a még na-
a sok vizet
ég most is
és helyen-
gyönyörű
tenyészik
s nevű hal,
alálható s
gy drága
országokba
jain annyi
sege a sok

lít a Bala-
gyon nagy,
gos tengeri
erős szél-
mai fölka-
sapkodnak,
ok, hanem
tudnak a
azonban,
gész nagy
an ám az-
koresolyáz-
nap fut hat.

k terül el.
elkednek s

A GÖRÖNY. (Gaszta 318. lapon.)

(Folytatás a 314. laphoz.)

a hegyek tetején régi várak romjai meredeznek, melyekről a nép minden féle meséket beszél. A töröl is meséli a nép, hogy abban egy tündér lakik, de mélyen, a tő fenekén, úgy hogy senki sem láthatja. A partokon a homokban őskori megkövesült kagylók találhatók; ezekről azt meséli a nép, hogy hajdan egy pásztor élt itt nyájával s boldogan folytak napjai, mert a Balaton tündére minden jóval elhalmozta a pásztort. Egykor azonban a pásztor magára vonta a tündér haragját s a tündér aztan boszúból a pásztort és nyáját a Balaton vizébe temette s most a víz néha ki-kidobja a kecskék körmét s ezért ama kagylókat »kecske köröm«-nek is nevezik.

A GÖRÉNY.

(Képpel a 317. lapon.)

Azok közületek, kis olvasóim, kik falun laknak, bizonyosan nem egyszer hallották már hírét a görénynek, a tyukok, libák e veszedelmes ellenségének, mely sokszor ugyancsak sok kárt és boszúságot okoz a gazdasszonyoknak. A görény a menyétek fajához tartozik, a menyétek pedig a legvérengzőbb ragadozó állatok. Számos fajtájok van s némelyik olyan kicsi, mint egy kis macska.

A menyétek teste rendkívül karesu és hajlékony, úgy hogy a hol fejük keresztülér, oda egész testükkel is be tudnak bujni; ezért, ha a tyukól falán csak egy kicsinyke lyuk van, ezen belopóznak és nagy vérengzést visznek végbe az apró jószág közt. E mellett nagy gyorsasággal tudnak futni és fára is mászni, és így nem könnyű őket megfogni, annál inkább, mert mindnyájan éjjeli ragadozók s a nappaltfajodukban szírtrepedésekben elbujva töltik.

A menyétek egyik faja, mint mondtam, a görény, mely egész Európában és nálunk is honos. Mindenütt üldözik, pusztítják

az emberek, de a görény szapora és még sehohsem tudták egészen kiirtani. Nyáron nem pusztít annyira a gazdasági udvarokban, mert a meleg évszakban inkább az erdőkben lakik, hol fiatal nyulakat, madarakat fogdos, szükség esetében pedig madártojással is beéri.

Mihelyt azonban a tél beköszön, a görény a falvak közelébe vonul, omladékos falakon vagy szálfafödeleken keres buvóhelyet s innen folytatja rablókalandjait, szokszor igen hosszú ideig, ha rejteket föl nem fedezik. Ha egyszer valahol rákapott egy tyukólrá, minden éjjel eljár oda és több tyukot, libát is megöl, mint a mennyit meg bír enni. Ha gyanus zajt hall, elczipeli magával pré-dáját.

Ha semmikép sem tud hozzáférni tyukhoz, kacsához, megelégszik rozszabb táplálékkal is; találtak rejtekében harmincz-negyven békát is, melyeket eleségül összegyűjtött; nem öli meg egészen, csak megharapja fejkön a szegény békákat, hogy el ne szökhessenek. Így aztán mindig friss peccsenyéje van. Egy természetbuvár pedig egy menyétnek a patak partján levő buvolyukában tizenegy fiatal angolnát talált.

Ha ember vagy kutya támadja meg, nagy bátorsággal védi magát, ellenfele arcába igyekszik ugrani s gyakran veszedelmes harapásaival nem ritkán megszasztja ellenségét; de ha ellensége erősebb is, a görény nem tágit, míg halva nem marad a csatatéren. Leginkább csapdával fogják el, de a görény nagyon óvatos és sokszor elkerüli a veszedelmet.

A görény sajtáságos kellemetlen büzt terjeszt s ez bundájában is sokáig megmarad, még mikor már le is nyuzták. A jól kinőtt görény másfél láb hosszú, farka nélkül; színe sötétbarna, orra és füle fehér.

A KROKODILUS.

(Képpel a 308. lapon.)

Bizony hiába viesorgatod szádat oly nyájasan, amint a mocsárból kiütöd fejedet, förtelmes szörnyeteg vagy te, krokodilus barátom s nem szeretnék veled sétaközben a folyó partján találkozni. Szerencsére nem is találkozhatunk egykönnyen, mert a krokodilus hazája messze van, Afrikában, hol a mocsáros tájakat mindenütt meglepi.

A krokodilus azon vízi állatok közé tartozik, melyek a szárazon is jól érzik magukat s koronként ki is másznak a vízből élelmet keresni. A krokodil leginkább a bozotos, posványos vizeket szereti, de szívesen uszkál nagy tavakban és mocsároknak is. Ha jól lakott, kimászik a partra s a napon melengeti magát, mentül forróbb a nap, annál jobban szereti, ellenben éjjel és mikor hűvös idő jár, elbukik a víz alá, úgy, hogy csak az orra hegye látszik ki.

Külsejére nézve a legrutabb állatok közé tartozik. Hossza két-három öl, feje hosszukás és lapos, szája rettentően nagy s tele van oly hatalmas fogakkal, hogy még a puskaesővet is szétgörbiti, ha szájába kapja. Lábai nagyon kurták, de annál hosszabb a farka, egész testét pedig fönt, fejétől a farka végeig vastag csont pánczél fűdi, mely olyan kemény, hogy a puskagolyó nem hat rajta keresztül. Ezért meglehetősen veszedelmes dolog is a krokodilus vadászat. Csónakon kell utánok menni a vízre s mivel a krokodilusok rendszeren nagyobb csapatban élnek együtt, a vadászoknak ugyancsak vigyázni kell; a krokodilus ugyanis nem ijed meg ellenségeitől, hanem neki megy a csónaknak s belekapaszkodik; testének sulya pedig igen nagy levén, könnyen fölfordítja a csónakot s a vízbe bukott embereket egyetlen harapással megöli. A vadászoknak jól

kell czélozni is, mert a hátára hiába lönek, ott a golyó nem megy keresztül; csak fején és torkán kaphat halálos sebet.

Régibb időben sokféle meséket hittek az emberek a krokodilusról, de most már tudjuk, hogy az mind nem igaz. Azt mesélték p. o. hogy a krokodilus a bozótba bujva gyermeksírást utánoz s ha aztán valaki közeledik, hogy megnézze, az álnok állat rárohan és megöli. Ez persze olyan mese, melyből egy szó sem igaz, sőt újabb időben a tudósok kikérik ama tájakon buvárokdtak, kiderítették, hogy a krokodilus, ámbár igen veszedelmes állat, magától seha sem támad, sőt az emberek elől elbukik; csak ha megtámadják, akkor védi magát dühösen.

Volt idő, persze nagyon régen, két ezer esztendővel ezelőtt, midőn az egyiptomi nép ezt a förtelmes állatot szentnek tartotta és imádta s a templomokban a papok különös gonddal ápolták a krokodilusokat, melyek ily módon egészen megszelidültek. Mert a krokodilus meglehetősen szeliddé válik, ha kicsiny korától fogva tartják és ápolják; megél távol hazájától is és állatkertekben sok helyen látható.

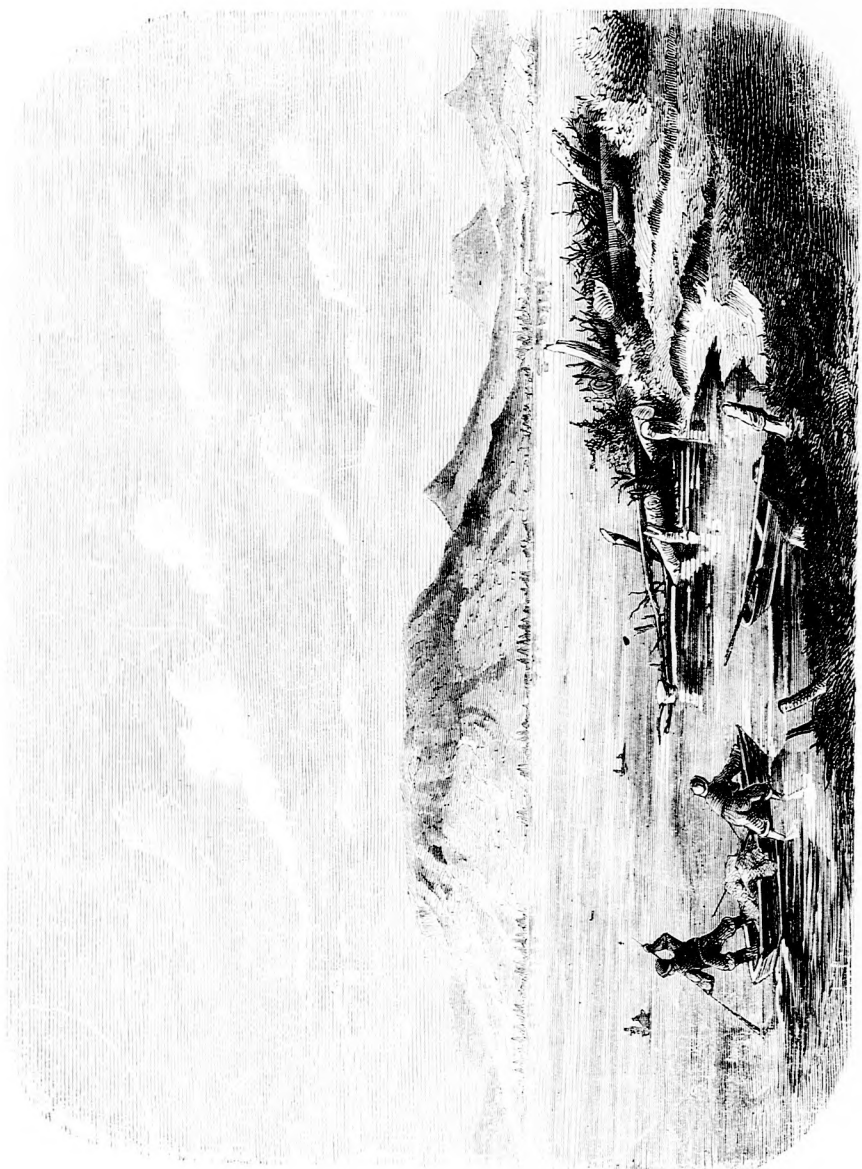
Kitömvé megláthatjátok a nemzeti muzeumban is Budapesten, hol veszedelem nélkül lehet vele szembe nézni.

MEGFEJTÉSEK S MEGFEJTŐK.

A »KIS LAP« IX. köt. 16-ik számában közölt talány megfejtését utólag még beküldték: Török Mari, Okolicsányi László.

*

A »KIS LAP« IX. köt. 17-ik számában közölt talányok megfejtését utólag még beküldték: Krausz Kálmán, Moes Gyula és Laura, Marczel Paulina, Paskes Samu, Zilinszky Aladár és Ida, Miliesz Jenő és Lajos, Günsberg Amália, Nedeczky Feri, Weisz Laura és Mari, Straszer Fáni, Weisz Imre és Manó, Ivady Jolán, Lichtman Gizella.

A BALATON. (Lásd a 316. lapon.)

Felelős szerkesztő: **Forgó bácsi**. Kiadó-hivatal: Budapest barátok tere, Athenaeum-épület.
Kiadja és nyomtatja az Athenaeum irodalmi és nyomdai részv. társulat.
Megjelen hetenként egyszer, 16 oldalon.